

VEFATININ 4. YIL DÖNÜMÜNDE ERCÜMEND ÖZKAN'IN HATIRLATTIKLARI

İKTİBAS 1 Haziran 2010

<http://www.iktibasdergisi.com/vefatinin-4-yil-donumunde-ercumend-ozkanin-hatirlattiklari/>

KUŞATMALARIN İÇİNDE UMUDUN SESİYDİ O.

Hazma TÜRKMEN – HAKSÖZ – Sayı 95

Korkaklığı, yılgınlığı, sığınmacılığı, tembelliği aşmanın yolunu aradı hep. Uyuşmuş anlayışların yaslandığı bid'at ve hurafeleri tasfiye etmeyi önemsediydi ve bu uğurda didindi hayatı boyu. Bilgiyi ve ölçüyü sahil kaynağından edinmenin sevdalısıydı. Bilgi onun için taşınan değil, sosyalleştirilen ve yaşanandı. Vahiy bilgiyle yaşanan sorunların irtibatını kurmaya, çözümlemeye, hayatı bütün olarak anlamlandırmaya çabaladı.

Bedel ödemeyi göze alamayan, ucuz, ölçüsüz, günü birlik çözümlerin ve ilkesiz kazanımların peşinde olanlarla yollarını ayırdı hep. Ayrılıklarının temel nedeni hizipsel ve nefsi değil, ilkesel ve metodikti. Her insan gibi onun da zaafı ve hataları bulunabilirdi; ama o hep diyalogu, tavsiyeleşmeyi ve yenilenmeyi ön plana aldı. Zira vahyin ışığında yaşanan her yenilenme, geleneksel ve egemen tuğyandan, nefsi hatalardan bir hicretti.

Mağlubiyetlerimizin, iç zaafiyetlerimizin araştırıcısı oldu. Bunun yanında hayatımıza egemen olan cahiliyyenin bid'at ve hurafeleri karşısında hiç susmadı. Takva postuna bürünenlerin, tağutun önündeki pespayeliklerini hiç bir zaman onaylamadı. Egemenlerin kapısında yüzü dökmedi, kimliğini gizlemedi ve sözünü sakınmadı. İkbal, güç ve kalabalıklar uğruna istikametinden saptığı veya eğildiği hiç görülmedi. Yiğitliği, izzetli tavrı ve onuru, ilkeli duruşu ve şahitliği tarih sayfalarında aranan veya gelecekte kurgulanan olmaktan çıkartıp, o anda bir tutum olarak yaşayan ve yaşatma azmini çoğaltan oldu. İnandığına tanıklık yaptı.

Ercümend Özkan, İslami mücadele için adanmış bir yürekti. İslami çalışmalarla dolu dolu geçen dünyevi ömrü, 23 Ocak 1995 tarihinde sona erdi ve Hakkın rahmetine yürüdü. O, Türkiye'deki tevhidi bilinçlenme sürecinin ilk öncülerinden ve istikrarlı taşıyıcılarından. Bu sürecin 1960'lı, 70'li yıllarda kök salan oluşumunda rol alan ve tevhidi kimliğini geliştiren çok az kişiden birisiydi. Vefat haberini taziye ilanlarıyla kamuoyuna duyuran birçok seveni, "Türkiye'deki İslami Uyanışın Büyük Emekçisi" olarak nitelemişlerdi onu.

Türkiye'deki tevhidi bilinçlenme yaşı çok yeni. Resmi Türk tarih yazımının güdümünde üretilen bin yıllık tarih masalları içinde, 1960'lı yıllardan bu yana yeşermeye ve güçlenmeye başlayan Kur'an merkezli bir bakış, evrensel bir perspektif ve tevhidi bir kimlik ortaya koymuş sosyal bir çevre veya öbekten bahsetmek mümkün değil.

Mukaddesatçı, sağcı, Osmanlıcı, devletçi gelenekten kimliklerimizin ayrıştırılmaya başlandığı yılların heyecanı ve sıkıntıları bir başkaydı. Tevhidi kimliğe yönelenlerin camilerde, cemaatlerde, iş ilişkilerinde, okullarda kuşatma altına alındığı, ezilmeye çalışıldığı, dışlandığı, haksız itham ve iftiralara uğratıldığı; öğrenci evlerinden, yurtlardan, hatta aile ocaklarından atıldığı günlerin başlangıcıydı o yıllar. Kökü dışarıda olmakla, vahhabi, sünnetsiz, zındık, mezhepsiz hatta yeşil komünist olmakla suçlanıldığı ve İslami kimliğini netleştirmeye çalışanların, bazı talihsiz dindarlar tarafından “bunlar devletimizi yıkacak” diye kolluk kuvvetlerine jurnallenip cezaevleriyle, mahkeme koridorlarıyla tanıştıkları yıllardı. Ufak ders halkalarının ve tüm metropollerde de topu topu hasır serip oturulan üç-dört öğrenci evinin yeni yeni oluştuğu başlangıç yıllarıydı, 1960’lı 70’li seneler. Kur’an çalışmaları yapmanın, Seyyid Kutub’u, Mevdudi’yi, Nebhani’yi ve sonralarında Şeriatı’yi okumanın bölücülük veya CIA ajanlığı olarak belletirildiği yıllardı. Dışlanmalar ve iftiralarla birlikte, imkânsızlıkları yaşayan ama kuru ekmeği kırıp çorbaya talim etmeyi ibadi bir dayanışma kabul eden mutmain yüreklilerin sayısı çok azdı. Fakat bu çok az insanın zirveleşen nitelikli çabalarıyla bir dava yükselmekteydi.

Tevhid, artık bir yaşam telakkisiydi, cahiliyyeye ve tağutlara karşı İslami tavırdan bahsediliyordu; hayatı Kur’an ve Sünnet eksenine göre anlamlandırmanın farzietinden söz ediliyordu; evrensel İslami hareketin sevinci sevinç, acısı dert ediniliyordu; milliyetçi, saltanatçı, mezhepçi zincirlerden, Türk kimliğinin dinleştirilmesinden uzaklaşıyor, ulusal değer ve sembollerin kutsallıkları bir bir yıkılıyor, dinin ve hayatın sadece Allah’a has kılınması iyiden iyiye öğrenilmeye başlanıyordu. Yitiğimizi yeniden bulmanın, şifa veren kitapla buluşmanın, emperyalizmin ve yerli zalimlerin karşısında izzetli olmanın ve geleceğimizi kuracağımız sahil temellerin ardına düşmenin kıvancına ulaşıyordu.

İşte Ercümen Özkân 1960’lı, 70’li yıllarda yeşeren bu kıvancı hem yaşadı ve hem de oluşturdu. Daha önemlisi o, birçok kişi gibi kendini o yıllarla dondurmadı; yenilenmeye çalışarak misyonunu geleceğe taşıdı. Üstlendiği misyonun bedeli olarak düzenin hapishanelerinde tattığı fiili tutsaklığı, taşıdığı misyonun bazı zaafalarını gördüğünde onu pişmanlık ve yılgnlığa sevketmedi.

Modern hayatın ve ulusal sistemin kuşatması içinde değerlerini, ilişkilerini, sorumluluklarını zaafa uğratan, durağanlaşan ve çözülüşüne mazeretler uydurabilmek için tevhidi bilinçlenme çizgisinin eksik ve zaaflarını sayıp dökerek kenara çekilen veya saf değiştiren insanların eleştirileri ve ilgisizlikleri onu karamsarlığa sevketmedi. O yaşanan zaaf ve eksiklerden kurtulabilmek için süreci karalayanlardan ve döneklere değil, kendi birikimini, taşıdığı ve taşınan zaafı sorgulayanlardan oldu. Tevhidi ilkelerin sosyalleştirilmesinde yaşanan ve devralınan örnekliklerin olmaması, ilk olanı gerçekleştirmek isteyenlere tarihi mesuliyetler yükliyordu. Tecrübesizlik, birikimsizlik ve çevre şartlarının baskısı, özlemlerde yaşatılanın pratize edilmesini zorlaştırıyordu.

Özkan, hayatı boyunca İslami duyarlılığını sağcı, hurafeci, devletçi, Türkiyeci, partici heyecanlarla süsleyenleri, kışkırtıcı bir dille uyarmaya ve tezkiye etmeye çalıştı. Sahih bilgiye dayanmayan, tesadüfi ve bireysel çabalarla İslami uyanış hamlesinin gerçekleşemeyeceğinin bilincindeydi. Tevhidi ilkeleri yaşamaştırma için örgütlü bir beraberliği, Rasulullah'ın sünneti olarak gördü. Yaşanan cahiliyye ve tuğyan karşısında Kur'an ahlakını içselleştiren, tebliğde ve mücadelede vahyi tanıklaştıran öncü bir nesil oluşturmayı hep arzuladı. Hayatının uyanık geçen her anı, İslam ümmetini yeniden diriltecek bir bilinci ve sosyal oluşumu gerçekleştirmenin heyecanı ile dopdoluydu. Ancak özlemleriyle pratik kazanımları arasındaki oransızlık en büyük sıkıntısı oldu. Özlemlerine ulaşmak için sergilediği acelecilik insaniydi ama yeterince kazama, biriktirici, katılımcı ve geliştirici olamadı.

Onun aşıladığı, ihmal edilen veya bulandırılan Kur'ani mesajı yeniden gündemleştirme azmi, programlı düşünce ve davranış örneği, İslami mücadele sorumluluğunu kendi hesaplarından öncelikli görüp o şekilde davranma tutarlılığı, maddi ve sosyal kazanımlar uğruna ilkelere gizlememe ve eğriltmeme tavrı, dostlarının da muhaliflerinin de takdir ettiği bir tutumu oluşturdu. O hep, ilkelerin ve sahih ölçüler üzerinde kurulan sistematik bir programın bağlısı olmaya çalıştı. Dolayısıyla -Nebhani'nin güncelleştirdiği bir kavram olan- "fikri liderlik" anlayışının bağlısı oldu. Lakin fikri liderliği kamuoyunda kendini hissettirebilecek düzeyde kavrayıp taşıyabilen, işbölümü yapabileceği ve adanmış, yeterli, olgun, yetişmiş insan sayısına ulaşamadığı veya böyle bir özlemi yeterince sosyalleştiremediği için kendini tanımlamakta ve anlatmakta zorlandı. İnsan olarak sergilediği zaaf ve eksiklikler, taşıdığı anlayıştan çok, ideallerine ulaşmanın telaş ve heyecanından kaynaklandı.

Ercümen Özkân, insanların değil ilkelerin yüceltilmesi taraftarıydı. Kişi kültürüne, abiciliğe, üstadçılığa karşıydı. Eleştirinin ve övgülerin kişiliğe değil, kimliklere yöneltilmesini isterdi. Pratik becerileri dışında olunmadığımız meziyetleri onun taşıdığı düşüncelerinden kaynaklanıyordu. O halde Özkân'a duyulan saygıyı laftan öteye taşıyabilmek için, sahih düşünce ve çözümlerini sosyalleştirmenin mücadelesini yükseltmemiz, zaaf olarak görülen anlayış ve pratiklerini ise onu karalamanın bir aracı olarak değil tartışarak, analiz ederek, kendi mücadele mirasımızın tıkanıklarını aşmanın bir vesilesi olarak değerlendirmemiz gerekmektedir. Bu duygusallıkla yaklaşılacak bir konu değil, mücadele sorumluluğu ile kavranması gereken istişari temelli ibadi bir görevdir. Ancak Ercümen Özkân'ın taşıdığı heyecanı ve pratik sorumlulukları üstlenmeden, üzerinde yürüdüğü tevhidi çizginin şahitliğini ve adanmışlığını yaşamadan onun açmazlarını, sıkıntılarını, zaafalarını tezkiye etmenin de, eleştirmenin de tutarlı ve sağlıklı olmayacağı inancındayız.

Ercümen Özkân'ı hatırlamak ve hatırlatmak bir nostalji veya karizmatik kişilerin hatırasına sığınma duygusundan değil, bu ülkede yükseltilecek İslami mücadelenin tarihini, köklerini, kendini yenileme ve aşma yollarını aydınlatma kaygısından kaynaklanmalıdır. Ve bir de sis-

temin İslami değerlere karşı saldırıya geçtiği günümüz şartlarında ilkeli, onurlu ve direngen rneklilere çok fazla ihtiyacımız olduğundan.

Onu tekrar rahmetle ve sevgiyle anıyoruz.